

Річний звіт директора за період травень 2013 - травень 2014 рік.

Шановні колеги!

У своїй роботі я прагнув, як і обіцяв, продовжувати й розвивати ідеї розвитку Інституту, що були намічені нами під час минулорічного звіту та його обговорення на загальних зборах нашого колективу. За основу організації діяльності були взяті рішення Президії НАПН та План діяльності НАПН на 2014 – 2016 роки.

1. Почну зі структури ІВО. Змін в структурі підрозділів Інституту не відбулося, змінювали ми лише кількість і перелік посад відповідно до ситуації і завдань на певний період.

Думаю ми всі помітили позитивні зміни у роботі підрозділів, кадровий потенціал яких ми зміцнили у минулому році за що я їм щиро дякую новим працівникам. У цьому році ми зміцнили також господарський відділ.

2. По кадровому забезпеченню.

На сьогодні в Інституті працюють 106 осіб, з них наукових співробітників 82 це 77%. Серед них 38 докторів наук (46% а було 41%), 32 кандидати наук (39% а було 33%), 12 без наукового ступеня (це – 15% було 17%). **В Інституті працюють на постійній основі** 16 докторів наук (19,5% замість 16% в минулому році) та 26 кандидатів наук (31,7% замість 28% в минулому році).

За звітний період звільнилося 6 осіб без наукових ступенів та 8 осіб – сумісників серед них 2 доктори наук та 1 кандидат наук. Прийнято на роботу 14 осіб на постійній основі, серед них 1 доктор

і 1 кандидат наук та 4 особи за сумісництвом – 1 доктор, 2 кандидати наук та 1 особа без наукового ступеня.

За сумісництвом в Інституті працюють 31 науковий співробітник (це – 37,8% а було 40%). Серед сумісників 22 доктора наук, 6 кандидатів наук та 3 особи без наукового ступеня.

Таким чином ми зменшили кількість сумісників, про що йшлося на минулорічних зборах.

Ми позбавилися сумісників, що не виконували свої індивідуальні плани досліджень і, фактично втратили зв’язки з Інститутом.

Проте хочу звернути увагу, що проблема залишається, процент сумісників дуже нерівномірний по відділам. Лідером тут є відділ економіки – 66%, далі по ранжиру розташувалися відділ політики та врядування – 55% та відділ філософії та прогнозування В.О. – 43%. В останньому випадку є певне пояснення оскільки серед них багато членів спецради. Завершуючи цей блок щодо ефективності роботи сумісників хотів би просити їх здійснювати публікації безпосередньо за затвердженою тематикою в Інституті, оскільки ми не можемо брати до уваги те, що вони зробили й відзвітувалися за основним місцем роботи, контролювати це мають завідувачі відділів, це їхнє завдання на майбутнє.

Усього у нас звільнилося 13 осіб, а прийнято на роботу 16. за звітний період отримала вчене звання професора Уваркіна О.В., захистила кандидатську дисертацію Воробйова О.П.

Упорядкували ми й статус трудових відносин. Всі тепер у нас працюють за контрактами, що повністю відповідає діючому

трудовому законодавству та інтересам справи, оскільки стимулює виконавців до більш активної роботи.

Тепер підготовка науково-педагогічних кадрів через аспірантуру й докторантуру.

Як і раніше у нас ефективно працюють дві спеціалізовані ради по захистам дисертацій. За що я вдячний їхнім керівникам, головам рад Майбороді В.К. та Самчуку З.Ф.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 455 від 15 квітня 2014 року в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова та Інституті вищої освіти НАПН України **утворено спеціалізовану вчену раду К 26.053.11** з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальностями 13.00.02 „Теорія та методика навчання (біологія) та 13.00.02 „Теорія та методика навчання (хімія) строком на 2 роки. Головою ради призначено завідувача відділом педагогіки і психології вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України Ярошенко Ольгу Григорівну.

Чітко в організаційному плані працює аспірантура, за що я вдячний І.О. Линьовій. Станом на 20 травня у нас навчаються 38 аспірантів, з них 38 – за державним замовленням, 47% (18 осіб) з відривом від виробництва. У 2013 р. аспірантуру закінчили 9 осіб (1 із захистом і 6 з поданням – ефективність 80,3% , в минулому році було 33,3%). Проходять підготовку 14 докторантів. У 2013 р. закінчили 3 особи. Захистив 1 і 1 закінчив з поданням до захисту (ефективність 67% , а було 50%). Є у нас 4 здобувача, в минулому

році було за контрактом, у 2013 р. здобувачами було захищено 2 дисертації.

Зазначу, що нами вже чимало зроблено з питань вдосконалення організації підготовки аспірантів і докторантів. Розроблено відповідний план заходів Він виконується. Посилено вимоги до якості й актуальності дисертаційних досліджень. Зокрема хочу подякувати усіх, хто проводив **семінари з аспірантами**, що безперечно сприяло підвищенню якості їх підготовки й допоможе краще орієнтуватися в процесах розвитку відповідних галузей науки і педагогічної практики.

Для аспірантів і молодих наукових співробітників організовані курси англійської мови.

Наповнено web- сторінки Аспірантури та Докторантури необхідними документами та матеріалами для підготовки до атестації докторантів, аспірантів і здобувачів, кандидатських іспитів для аспірантів і здобувачів та вступних іспитів для абітурієнтів Інституту. Створена електронна база діяльності Докторантури і Аспірантури.

Вважаю, що головною проблемою залишається підбір в аспірантуру на бюджетні місця. Конкурс у нас фактично відсутній. Тільки презентацій інституту на чисельних виставках, хоч і успішних з точки зору отриманих у 2014 році нагород, явно недостатньо. Привабливість наших керівників та аспірантури в цілому ми повинні посилити: реклама в областях, ВНЗ. **Недостатньо рекламують себе відділи на сайті Інституту. Окрім цього, на перспективу нам слід розпочати роботу щодо**

організації підготовки не тільки аспірантів і докторантів, але й магістрів (після відповідного ліцензування);

3. Щодо організаційного забезпечення наукової діяльності Інституту. Завершена одна наукова тема по відділу, який тепер на постійній основі очолила член –кор. НАПН, доктор наук, професор Ярошенко О.Г. , якій я вдячний за велику роботу по забезпеченню успішного завершення теми. З цього приводу дякую також і Наталії Титаренко.

Значні зусилля ми приділили посиленню актуальності та якості досліджень за науковими темами. Це і якість звітів, організація прийому звітів по науковим темам. Зокрема, у цьому році ми продовжили як обов’язкову процедуру заслуховування звітів по науковим темам у відділах за участю директора та першого заступника директора.

Підвищенню якості наукових досліджень будуть також сприяти проведені дирекцією персональні консультації з кожним науковим керівником наукової теми з приводу тематики досліджень на 2015 – 2017 роки. В їх процесі зроблені необхідні корекції тематичної скерованості майбутніх досліджень.

Для організаційного забезпечення діяльності та стимулювання наукових досліджень в Інституті підготовлено ряд документів, зокрема:

- розроблено й схвалено зборами працівників Інституту новий Колективний договір на 2013 – 2015 роки;

- у червні 2013 року затверджено нове Положення про преміювання та матеріальне заохочення працівників Інституту;

- Тематичний план наукових досліджень Інституту на 2014 рік,
- Перспективний план випуску друкованої продукції Інституту на 2015-2017 рр.;

- Перспективний тематичний план наукових досліджень Інституту на 2015-2017 рр.;

- Запити на відкриття нових тем наукових досліджень у 2015р.

- затверджено нові форми індивідуальних звітів наукових співробітників;

З цих питань я вдячний своїм заступникам, які провели значну роботу в цьому напрямку.

У 2013 році Інститут вперше виступив виконавцем державного замовлення на випуск і розповсюдження друкованої продукції. Було проведено тендер на виконання вимог Закону „Про здійснення державних закупівель” та випущено монографію – Теоретико – методологічні засади модернізації змісту гуманітарної освіти у вищій школі України та українсько - англійський навчальний словник з педагогіки, який отримав диплом НАПН України.

Наукові дослідження Інституту спрямовані на:

- ідентифікацію, обґрунтування та практичну реалізацію напрямів інноваційного розвитку вітчизняної системи вищої освіти;

- теоретичне, методологічне і методичне забезпечення функціонування вищої освіти у контексті її входження до Європейського простору вищої освіти та Європейського дослідницького простору.

Цілеспрямовуючою основою досліджень виступають національні та європейські документи стратегічного рівня.

В інституті постійно покращуються умови роботи з комп’ютерною технікою – встановлюються більш сучасні процесори та периферія. Прокладено також новий волоконно-оптичний кабель, що покращило доступ до Інтернет-ресурсів за рахунок збільшення пропускної спроможності з 8 Мбіт/сек. до 100.

Здійснено поточний ремонт матеріально-технічної бази.

Тепер дозвольте інформувати про стан з фінансами. Я вже говорив, що з оновленням кадрового складу бухгалтерії ми позбулися всіх проблем, що існували перед цим. За це я вдячний Михайлу Федоровичу Антонюку, Наталії Сергіївні та їхнім колегам за чітку організацію роботи фінансово-господарчого сектору нашого Інституту.

Фінансування протягом 2012 року проводилось з державного бюджету за трьома напрямками: фундаментальні дослідження (4,949 млн. 81%, Підготовка наукових кадрів – 1.15 млн, Національне надбання (конференція) – 24, 4 тис. грн. Усього 6,123 млн. Фонд заробітної плати та нарахування на неї складають 3 532,5 тис. грн.. Всі бюджетні кошти витрачалися за призначенням та згідно із затвердженим кошторисом.

Що стосується спеціального фонду, то за 2012 рік надходження зменшилися на 6% у порівнянні з минулим роком і склали 175,9 тис. грн. Це можна пояснити зменшенням кількості здобувачів у 2012 порівняно із 2011 р. Фінансування на 2013 рік за

кошторисом складає 7 254,2 тис. грн., що на 18% більше ніж у минулому році.

За звітний період нами були заохочені аспіранти й співробітники: аспірантам виплачена матеріальна допомога на суму 313 тис. грн. По фонду фундаментальних досліджень виплачено премій на 192 тис. грн. і матеріальної допомоги на 66 тис. грн.

Головною проблемою залишається **впровадження результатів досліджень.**

Не повинні стояти осторонь завдання посилення практичної скерованості досліджень і відділи більш теоретичного профілю. Президія НАПН вважає що слід пропонувати суспільству передові ідеї для розвитку, а також брати солідні проекти для молодих вчених із фонду фундаментальних досліджень в рамках нашої тематики. Я про це не раз говорив на Дирекції.

5. За звітний період з травня 2013 р. по травень 2014 р. змінився склад Вченої ради Інституту вищої освіти НАПН України, який сформовано відповідно до вимог статті 10 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та згідно із Статутом Інституту і затверджено постановою Президії НАПН України від 26 грудня 2013 р. № 1-7/13-371 у кількості 28 осіб. За рішенням Загальних зборів наукових працівників Інституту від 23 грудня 2013 року були виведені зі складу Ради Двінська Наталю Олександрівна, Левшин Микола Миколаєвич, Лузік Ельвіра Васильовна. Введені до складу Бульвінська Оксана Іванівна та Предборська Ірина Михайлівна. Відповідно з моїм наказом

виведена зі складу колишній головний бухгалтер Бригинець і введена за посадою нинішній головний бухгалтер Козлюк Наталья Сергіївна.

Тепер в складі Ради 21 доктор наук, 8 кандидатів наук, 4 дійсних членів Академії, 4 член кор. Академії та 1 член-кор. НАН України.

За звітний період проведено **11** засідань Ради, на яких розглянуто **97** питань, що стосуються різних аспектів функціонування і розвитку Інституту вищої освіти НАПН України як науково-дослідної академічної установи за напрямками, що подані далі.

Ці питання можна згрупувати за 9-ти напрямками:

- обговорення наукових доповідей з актуальних питань розвитку вищої освіти та філософії вищої освіти;
- обговорення та затвердження проміжних та кінцевих результатів роботи відділів Інституту за науково-дослідними темами;
- питання пов'язані з підготовкою аспірантів, докторантів і здобувачів та підведення підсумків їх атестації;
- обговорення та затвердження тем докторських і кандидатських дисертацій;
- обговорення та рекомендація рукописів наукових праць до друку;
- питання щодо зміцнення творчих зв'язків із вищими навчальними закладами, науковими установами, регіональне та міжнародне співробітництво;

- питання, що стосуються організації науково-дослідної роботи, передбачені планами, розпорядженнями, постановами Президії НАПН України, МОН України, Кабінету міністрів України, тощо;

- загальні питання науково-дослідної роботи та питання щодо підвищення ефективності роботи Ради;

- питання відзначення науковців Інституту та фахівців-науковців з інших науково-дослідних установ ат вищих навчальних закладів, з якими наш Інститут співробітничает.

6. Розширюємо ми співробітництво із закладами системи вищої освіти. За звітний період укладено 4 нових договорів про співробітництво, це – Мелітопольський педінститут, Полтавський національний педуніверситет, Центр російських та Євразійських досліджень університету Уупсала, Швеція, Прилуцький педагогічний коледж. Крім цього укладено 97 угод про впровадження результатів наших досліджень. Слід подумати як це все популяризувати в пресі, масмедіа.

Разом з тим зауважу, що системи в роботі з університетами ми ще не створили і це важливе завдання на майбутнє, оскільки у нас є план спільної роботи з МОН та договір, що уклали у лютому минулого року із Інститутом інноваційних технологій та змісту освіти МОН.

7. Участь вчених у розробці нормативно – правових документів. Керівництво й наші науковці на чолі з Володимиром Ілларіоновичем Луговим, беруть активну участь у розробці

проектів Законів та інших нормативних документів: „Про вищу освіту”, „Про професійну освіту”, „Про освіту”.

8. Проведено на високому рівні наукові конференції: в Криму, в Університеті технологій і дизайну, в Університеті Україна по кадровій політиці, а також наша традиційна конференція - інтеграції в європейський простір в Київському університеті ім. Т.Г. Шевченка.

У цілому ситуація з якістю та ефективністю конференцій у нас не погана. Проте остання звітна конференція викликала справедливі докори. Не всі навіть зав відділами були присутні, багато співробітників теж були відсутні як і аспіранти, це не припустимо. Під час атестації я всіх, хто був відсутній на звітній конференції робив зауваження і дирекція вирішила не включати їх до списків на заохочення. Не всі доповідачі на пленарному засіданні удостоїли присутніх підготовленою доповіддю. Я прошу зав. відділами розібратися з кожним відсутнім і вжити заходів щодо упередження такого відношення до загальноінститутських заходів.

Налагоджено процес розповсюдження наших публікацій по вищим навчальним закладам.

9. Проведена певна робота щодо покращання якості роботи журналів, що засновані інститутом. Ми з вами затвердили план заходів і вже не мало зробили. Ввели графік представлення матеріалів, щоб їх затвердити на вченій раді, ввели відповідальність відділів за певні напрями наукових робіт щодо рецензування публікацій. Журнал „Філософія освіти” отримав державну перереєстрацію як „Філософія освіти. Philosophy of education”

(Свідоцтво про державну реєстрацію: Серія КВ 20044-9844Р від 17 травня 2013 р.). Отримано Міжнародний стандартний серійний номер (ISSN): 2309-1606, 20 серпня 2013 р. До його складу в якості засновника увійшов нац. пед. ун-т ім. М. Драгоманова.

Розроблено сайт журналу „Філософія освіти”: www.philosopheducation.com, на якому забезпечено двомовне представлення видання у мережі Інтернет (українське та англійське). Зокрема, зміст, анотації, відомості про авторів, список використаних джерел, а також окремі статті.

Оновлено склад редакційних колегій куди увійшли відомі вчені філософи та педагоги. Також до складу редакційних колегій уведено іноземних членів. Так до складу редакційної ради часопису „Філософія освіти” залучено 4 особи з Росії, 2 особи з Польщі, 4 особи з США, 1 особа з Польщі, які є відомими фахівцями у галузі соціальної філософії та філософії освіти.

Статті, подані до наших журналів , проходять процедуру внутрішнього рецензування. Підтримується спілкування та листування з авторами, статті яких рекомендовані до друку із зауваженнями. До часопису «Вища освіта України» уведено нові рубрики: «Актуальна тема», «Актуальна оцінка», «Реформа вищої освіти: теорія та практика управління вищою освітою». Відновлено рубрику "Трибуна ректора". В часописі „Філософія освіти” практикуються різні форми наукових публікацій: наукові статті, реферативно-аналітичні огляди, наукові повідомлення, рецензії,

методологічні семінари та круглі столи, переклади праць відомих філософів.

Проводиться робота щодо включення журналів до наукометричної бази даних РІНЦ. Але, нажаль, ми робимо це дуже повільно. Для прискорення роботи щодо включення до наукометричних баз необхідно: створити електронний архів та сайт журналу „Вища освіта України”.

На сторінках журналів, напевно, було б доцільно друкувати звіти про захисти дисертаційних робіт, давати хроніку подій в ІВО. Це б віддзеркалювало діяльність ІВО. Це саме варто було б вести й на сайті Інституту.

10. Міжнародне співробітництво. Інститут взяв участь у міжнародних освітянських форумах – „Інноватика в сучасній освіті” (жовтень 2013 р.) та „Сучасні заклади освіти – 2014” (квітень 2014 рік). Участь Інституту та наших науковців відзначена дипломами та грамотами Міносвіти та НАПН України. Укладено міжнародний договір про співробітництво з університетом м. Уупсала Фінляндія. Наші вчені є членами постійних оргкомітетів міжнародних форумів, учасниками наукових зібрань за кордоном, вони беруть участь у складі авторського колективу монографій, виданих в Росії (науковці відділу Теорії та методології вищої освіти).

Нам потрібно активізувати зусилля щодо **популяризації досягнень вчених інституту в засобах масової інформації.** Впевнений, що багато наших вчених виступали перед науковою громадськістю й популяризували наші наукові здобутки, але дуже

скромні й не інформують про це. Я теж особисто брав участь у міжнародних та всеукраїнських заходах, де виступав з доповідями й популяризував ІВО та дослідження наших вчених.

Але потрібно використовувати додаткові резерви й можливості в налагодженні більш тісної співпраці з інформаційними агентствами, журналістами.

Шановні учасники зборів! Незважаючи на непоганий доробок, чимало проблем, а також завдань на перспективу ще залишається вельми актуальними.

Назву, на мою думку, найголовніші.

1. **Ефективність та актуальність** наукових досліджень, взаємодія з профільним міністерством та університетами з питань упровадження результатів досліджень. **Узагальнення та поширення освітніх нововведень. Органічне поєднання теоретичних досліджень із вирішенням актуальних практичних проблем розвитку вищої освіти та її інтеграції у європейський і світовий освітній простори.** Особливу увагу слід приділити завданням щодо **впорядкування вітчизняних освітніх програм, освітніх кваліфікацій, рівнів і галузей освіти в контексті Міжнародної стандартної класифікації освіти з метою досягнення їхньої міжнародної порівнювальності та визнання. До особливо важливих завдань в умовах сьогодення складні**

й важливі завдання стоять перед нашими відділами гуманітарного скерування, я маю на увазі дослідження й практичні результати з питань соціалізації студентської молоді та використання сучасних медіа освітніх технологій у студентській аудиторії, всі чекають від вас значимих і визнаних освітянською громадою практично корисних результатів. Важливими проблемами є інтеграція освітньої і дослідницької складових у діяльності вищих навчальних закладів, про що проголошено у Плані діяльності НАПН на 2014 – 2016 роки.

2. Посилення зусиль щодо зміцнення й напрацювання нових традицій колективу як колективу **однодумців, налагодження співробітництва відділів та співробітництва серед науковців відділів між собою, особливо сумісників.**
3. Досягнення **більш високого рівня загальнонаціонального та міжнародного визнання нашої наукової продукції. Вирішення проблеми входження до відомих науково - метричних баз. Створення електронних видань. Шановні колеги, ми прагнемо щоб наші роботи були відомі широкому загалу. Сподіваюсь їх будуть читати більше людей. У 2015 році закінчується 5**

наукових тем і будуть заключні публікації. **У цьому контексті хочу попередити керівників і виконавців**, що необхідно бути обережними щодо включення текстових запозичень з інших робіт. Нажаль у нас вже є відомості, що у роботах наших науковців це має місце.

4. Удосконалення організації роботи з аспірантами та докторантами, зокрема, - за рахунок покращення якісного складу вступників шляхом цілеспрямованої профорієнтаційної та маркетингової роботи вчених відділів.
5. Розробка й практичне впровадження розроблених вченими Інституту власних унікальних різноманітних типів післядипломних навчальних програм, що пропонуються в якості освітніх послуг, які зацікавлять представників органів управління освітою та вищих навчальних закладів. Цікаво також би було організувати підготовку магістрів, звичайно якщо Інститутам НАПН буде це дозволено.

На цьому дозвольте закінчити свою доповідь. На подальше ми маємо чітко усвідомити, що час вимагає нових зусиль щодо забезпечення ефективності нашої роботи, з кожним роком Інститут все віддаляється від статусу „недавно створеного”, з кожним роком перед НАПН ставляться все конкретніші й

складніші завдання щодо розробки бази для реформування вищої освіти в її тісному зв'язку із наукою. Хочу побажати всім нам успішно справитись з такими завданнями, а для цього, закликаю Вас ще більше любити цей колектив, ініціювати й підтримувати всі починання бути його органічною небайдужою частинкою.

Дякую за увагу!